

Advent

We steken de vierde kaars aan.
Kerstmis komt nu echt dichtbij.
We zijn op weg naar Bethlehem,
op weg naar het Kerstkind,
op weg naar het Licht voor onze wereld.

Bij deze vierde kaars geven wij,
net zoals Maria, ons jawoord
zodat God ook in ons geboren kan worden
als goedheid en gerechtigheid,
als liefde en solidariteit voor de minsten.

Zo kan Gods Licht groeien in deze wereld.

Uren als eieren

In zijn kerstcolumn van vorig jaar, in Tertio, schrijft Erwin Kräutler over de kerstrituelen van arme Brazilianen. Zijn woorden resoneren vanavond, aan de andere kant van de aardbol, in de stilte van dit huis. De kinderen liggen al uren onder de wol, en mijn vrouw poetst boven haar tanden. Haar ouders hebben zich een half uurtje geleden teruggetrokken in hun slaapkamer.

Zoals gewoonlijk ben ik de laatste beneden. Ik wil nog even in de woonkamer staan, tussen de lege verpakkingen en glazen, om dit moment te laten doordringen en om dankbaar te zijn voor de dag, de avond, het afgelopen jaar. Dan draai ik de verwarming lager, doof de lichten en blaas de kaarsen uit. Het laatste licht op kerstavond is dat van de kerstboom, sereen, intiem, stil.

Ik hou van deze verstillingsomdat ze anders is. Niet zoals een sigaartje in de open lucht aan het einde van een zomermaaltijd. Niet zoals een winteravond voor de haard, of een bergwandeling, nee, zelfs niet zoals een zwijgend gedeeld verdriet of plezier. Ik hou van deze verstillingsomdat ze ritueel is en zich slechts eenmaal per jaar openbaart. Ze markeert het einde van een stuk van het leven, en ze maakt het verglijden van de tijd tastbaar. Op dit ogenblik wordt er niks van een mens gevraagd of verwacht, geen communicatie, geen mening of oordeel, geen werk en zelfs geen rust.

Wij vergeten dat we cyclische wezens zijn, deel van de natuur. We draaien het kunstlicht aan als het donker wordt, en eten het hele jaar door de vruchten van alle seizoenen. Onze rituelen zijn vaak te persoonlijk om langer dan een paar uur iets te betekenen. Ons netwerk maken we zelf, we kijken gegeven paarden in de bek, en bannen uit wat niet comfortabel voelt. Daardoor verdwijnen echter ook onze ijkpunten. Daardoor kunnen wij het vlieden van de dagen niet meer markeren, daardoor hebben we altijd te weinig tijd.

Felix Timmermans laat zijn boer Wortel in Boerenpsalm mijmeren over de zondagavond: *“Ja, die zondagen zijn voor ons boeren van groten tel, niet omdat we rusten van het werk, maar rusten om opnieuw te kunnen beginnen. ’s Morgens naar de mis, dan enige pinten, vet vlees op de tafel, een uur op ’t gemak zitten, of gaan slapen in den beemd ... Alles is op zijn zondags, stiller, zachter ... En den avond komt zoet, ge zet u aan de deur. Altijd maar naar ’t veld zien, dat eeuwige veld waar ge in geworteld zijt ... Veel geluk heeft een boer niet, maar dat zijn uren als eieren.”*

Zou ons zo'n gedwongen stilstand niet baten? Niet gewoon een uurtje op de sofa of een wandeling in het park, maar een gedeelde inkeer, wetende dat familie noch vriend, buurman noch baas het halen van een doel verwacht. Waar betekenis niet ligt in onze handelingen, maar in de stilstand. En dat steeds in de wetenschap dat hierna het leven wordt hervat, en dat we hopelijk kracht geput hebben uit de verkoeling van onze geest.

Kerstdag vieren we bij mijn ouders, maar daar blijven we niet slapen. Als we 's avonds thuiskomen, zijn de uren niet meer als eieren. Mooie uren, dat wel, maar de rituele stilte begint dan opnieuw plaats te maken voor de voortdenderende veelheid waarvoor zij een tegengif wil zijn. Gelukkig laten we de kerstboom staan tot eind januari.

(Geert Hellings)